

ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра медичної та біоорганічної хімії

Науковий семінар,
присвячений
Дню ментального здоров'я

«Експериментальне вивчення протибольової дії периферичного генезу коксибів (целекоксибу та рофекоксибу) та їх композицій з лікопідом і кофеїном

Доповідає: доцент кафедри, к. техн. н.,
Козуб Світлана Миколаївна

Жовтень, 2023 р.

ВСТУП

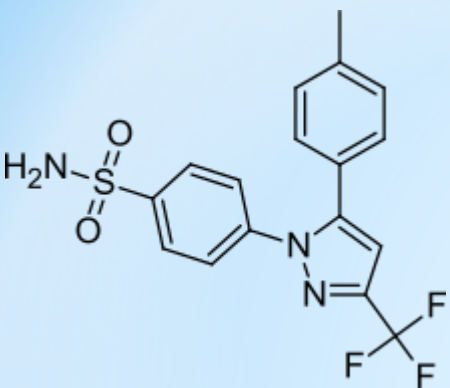
Анальгетична активність периферичного ґенезу було вивчено за периферичним компонентом ноцицептивної реакції. Порівняльна характеристика анальгетичної дії коксибів, кофеїну та їх фармацевтичних композицій проводилася за скринінговою моделлю «оцтовокислі корчі». У механізмі розвитку патології під впливом оцтової кислоти відбувається активація калікреїн-кінінової системи, простагландинів, біогенних амінів, лейкотриєнів, які є ендogenousними медіаторами запалення і сприяють розвитку судом черевних м'язів, що супроводжується витягуванням задніх кінцівок і прогинанням спини.

МЕТОДИКА ПРОВЕДЕННЯ ЕКСПЕРИМЕНТУ

Корчі викликали однократним внутрішньочеревинним введенням 0,6 % розчину оцтової кислоти. Досліджувані лікарські засоби та їх композиції, а також 3 % крохмальний слиз вводили за 1 годину до введення флогогена. За тваринами спостерігали протягом 20 хвилин після введення оцтової кислоти і підраховували кількість корчів у щурів. Тварини були розділені на 10 груп по 6 тварин в кожній.

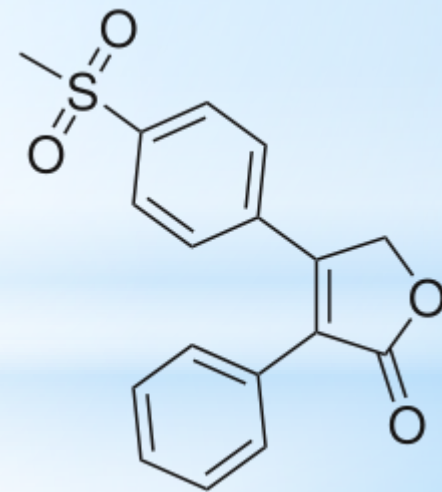
Тварини 1-ї групи були контролем, їм однократно в/шл вводили 3 % крохмальний слиз (2 мл на 200 г щура). Тваринам 2-ї-10-ї груп однократно в/шл у вигляді суспензії на 3 % крохмальному слизу вводили дослідні лікарські засоби та їх композиції: тваринам 2-ї групи - лікопід (1 мг на 1 кг ваги тварини), 3-ї групи - рофекоксиб (1,5 мг на 1 кг ваги тварини), 4-ї групи - целекоксиб (5 мг на 1 кг ваги тварини), 5-ї групи - кофеїн (0,6 мг на 1 кг ваги тварини), 6-ї групи - композицію целекоксиба (5 мг на 1 кг ваги тварини) з кофеїном (0,6 мг на 1 кг ваги тварини), 7-ї групи - композицію рофекоксиба (1,5 мг на 1 кг ваги тварини) з кофеїном (0,6 мг на 1 кг ваги тварини), 8-ї групи - композицію целекоксиба (5 мг на 1 кг ваги тварини) з лікопідом (1,5 мг на 1 кг ваги тварини), 9-ї групи - композицію рофекоксиб (1,5 мг на 1 кг ваги тварини) з лікопідом (1 мг на 1 кг ваги тварини), 10-ї групи - диклофенак натрію (8,0 мг на 1 кг ваги тварини).

*Структурна формула
целекоксибу*

Целекоксиб – синтетичний препарат, що є представником коксибів та належить до групи нестероїдних протизапальних препаратів. Механізм дії препарату, як і інших представників групи нестероїдних протизапальних препаратів, полягає у інгібуванні ферменту циклооксигенази, яка забезпечує перетворення арахідонової кислоти у простагландини. Але особливістю фармакологічних властивостей целекоксибу є те, що він є першим представником селективних інгібіторів ізоформи циклооксигенази ЦОГ-2, яка утворюється виключно у вогнищах запалення. Целекоксиб був уперше допущений до застосування в клінічній практиці в США 31 грудня 1998 року під торговою маркою «Целебрекс», і виключний патент на препарат до березня 2014 року належав корпорації «Pfizer»

Особливістю фармакологічних властивостей рофекоксибу є те, що він є представником селективних інгібіторів ізоформи циклооксигенази ЦОГ-2, яка утворюється виключно у вогнищах запалення. Активність рофекоксибу, як і інших препаратів групи коксибів, до ізоформи ЦОГ-2 пояснюється особливістю структури активного центру ЦОГ-2 та молекули коксибів. Активний центр ЦОГ-2, на відміну від ЦОГ-1, має додаткову гідрофільну порожнину, яка пов'язана із заміною молекули ізoleyцину на молекулу валіну в амінокислотній послідовності ферменту. У молекулах коксибів, натомість, є ригідний боковий ланцюг, який і дозволяє цим препаратам проникати всередину порожнини у молекулі ЦОГ-2, та взаємодіяти саме з цією ізоформою циклооксигенази

*Структурна формула
рофекоксибу*

РОЗРАХУНОК РЕЗУЛЬТАТІВ

Анальгетичну активність оцінювали за здатністю коксибів (целекоксибу та рофекоксибу), кофеїну, їх фармакологічних композицій та диклофенаку натрію зменшувати кількість корчів у дослідних групах тварин порівняно з контрольною і виражали у відсотках за формулою:

$$AA = \frac{C_k - C_d}{C_k} \cdot 100\%$$

де AA - анальгетична активність в %;

C_к - середня кількість “корчів” у контрольній групі;

C_д - середня кількість “корчів” у дослідній групі.

Також порівнювали анальгетичну активність коксибів, кофеїну при їх моно введенні з анальгетичною активністю при введенні їх композицій (целекоксиб+кофеїн і рофекоксиб+кофеїн) та з референс-препаратом.

Порівняльна характеристика вивчення протибольової дії периферичного ґенезу при моноведенні коксибів (целекоксибу та рофекоксибу) та їх фармакологічних композицій з кофеїном та лікопідом

Групи тварин	Кількість корчів	Анальгетична активність, %
Контроль	22,00 ± 0,856	--
Лікопід	22,00 ± 0,516	--
Рофекоксиб	9,67 ± 0,211 */**/***/****/*****/*	55,9
Целекоксиб	11,17 ± 0,307 */**/***/****/*****/*	49,1
Кофеїн	7,81 ± 0,477 */**/***/****/*****/*	64,5
Целекоксиб + кофеїн	7,63 ± 0,43 */**/***/****/*****/*	65,3
Рофекоксиб + кофеїн	7,08 ± 0,43 */**/***/****/*****/*	67,8
Целекоксиб + лікопід	11,2 ± 0,31 */**/***/****/*****/*	49,1
Рофекоксиб + лікопід	9,7 ± 0,211 */**/***/****/*****/*	55,9
Диклофенак натрію	7,20 ± 0,167 */**/***/****/*****/*	67,3

Примітка 1. (середні ± помилка середньої) * вірогідність результатів у відношенні до контрольної групи, P < 0,05;

Примітка 2. (середні ± помилка середньої) ** - вірогідність результатів у відношенні до моноведення рофекоксибу, P < 0,05;

Примітка 3. (середні ± помилка середньої) *** - вірогідність результатів у відношенні до моноведення целекоксибу, P < 0,05;

Примітка 4. (середні ± помилка середньої) **** - вірогідність результатів у відношенні до моноведення кофеїну, P < 0,05;

Примітка 5. (середні ± помилка середньої) ***** - вірогідність результатів у відношенні до введення композиції целекоксибу з кофеїном, P < 0,05;

Примітка 6. (середні ± помилка середньої) **** - вірогідність результатів у відношенні до введення композиції рофекоксибу з кофеїном, P < 0,05;

Примітка 7. (середні ± помилка середньої) ***** - вірогідність результатів у відношенні до моноведення диклофенаку натрію, P < 0,05.

Висновки

1. Аналіз результатів експериментальних досліджень вказує на те, що досліджені фармацевтичні препарати виявилися анальгетично активними, крім лікопіду. За АА їх можна розташувати в ряд:

Диклофенак натрію > Кофеїн > Рофекоксиб > Целекоксиб > Лікопід

2. Фармацевтична композиція рофекоксибу з кофеїном в експерименті на лабораторних щурах виявилася більш анальгетично ефективною (67,8%), ніж референс-препарат (67,3%).

3. Кофеїн також потенціював підвищення анальгетичної дії целекоксибу (49,1%), фармацевтична композиція виявила анальгетичну дію (65,3%).

4. Композиції лікопіду з коксибами не виявили підвищення їх анальгетичної дії, що потребує інших умов експерименту.

5. Вважаємо фармацевтичні композиції вивчених нами коксибів перспективними для подальшого вивчення.

ДЯКУЮ ЗА УВАГУ!!!

